

บทที่ 5

สรุปผลการวิจัย อภิปรายผลและข้อเสนอแนะ

การวิจัยครั้งนี้เป็นการวิจัยกึ่งทดลอง (Quasi-experimental) แบบ Pretest-Posttest control group design คือ

กลุ่มที่ 1 กลุ่มควบคุมได้รับการสอนแบบปกติ

กลุ่มที่ 2 กลุ่มทดลองได้รับการสอนโดยใช้กรณีศึกษา

วัตถุประสงค์การวิจัย

1. เพื่อศึกษาผลการสอนการพยาบาลผู้คลอดโดยใช้กรณีศึกษาที่มีต่อความรู้ในการดูแลผู้คลอด คุณภาพของการดูแลผู้คลอดของนักศึกษาพยาบาลด้านความสามารถในการแก้ปัญหาการพยาบาลผู้คลอด ด้านการปฏิบัติการดูแลผู้คลอด และด้านการรับรู้ประสบการณ์การคลอดของผู้คลอด
2. เปรียบเทียบความรู้ในการดูแลผู้คลอดของนักศึกษา กลุ่มที่ได้รับการสอนโดยใช้การสอนการพยาบาลผู้คลอดโดยใช้กรณีศึกษากับกลุ่มที่ได้รับการสอนแบบปกติ
3. เปรียบเทียบคุณภาพของการดูแลผู้คลอดของนักศึกษาที่ได้รับการสอน โดยใช้การสอนการพยาบาลผู้คลอดโดยใช้กรณีศึกษากับนักศึกษาที่ได้รับการสอนแบบปกติ ในด้านความสามารถในการแก้ปัญหาการพยาบาลผู้คลอด ด้านการปฏิบัติการดูแลผู้คลอดและด้านการรับรู้ประสบการณ์การคลอดของผู้คลอด

สมมติฐานการวิจัย

1. ความรู้ในการดูแลผู้คลอดของนักศึกษาพยาบาล ที่ได้รับการสอนการพยาบาลผู้คลอดโดยใช้กรณีศึกษาสูงกว่าก่อนได้รับการสอน
2. ความรู้ในการดูแลผู้คลอดของนักศึกษาพยาบาล ที่ได้รับการสอนโดยใช้กรณีศึกษาสูงกว่านักศึกษาพยาบาลที่ได้รับการสอนแบบปกติ

3. คุณภาพของการดูแลผู้คลอดของนักศึกษาพยาบาล ด้านความสามารถในการแก้ปัญหาการพยาบาลผู้คลอด ด้านการปฏิบัติการดูแลผู้คลอดของนักศึกษาพยาบาล ด้านการรับรู้ประสบการณ์การคลอดของผู้คลอด ของนักศึกษาพยาบาลกลุ่มที่ได้รับการสอนการพยาบาล ผู้คลอดโดยใช้กรณีศึกษา สูงกว่านักศึกษาพยาบาลกลุ่มที่ได้รับการสอนแบบปกติ

ประชากร

ประชากรที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ คือ นักศึกษาพยาบาลหลักสูตรประกาศนียบัตรพยาบาลศาสตร์ชั้นปีที่ 3 วิทยาลัยพยาบาลในสถาบันพระบรมราชชนก ที่ลงทะเบียนเรียนวิชาการพยาบาลสูติศาสตร์ 3 และกำลังฝึกประสบการณ์การพยาบาลสูติศาสตร์ในห้องคลอด

กลุ่มตัวอย่าง

กลุ่มตัวอย่างในการวิจัยนี้ คือ นักศึกษาพยาบาลศาสตร์ชั้นปีที่ 2 วิทยาลัยพยาบาลบรมราชชนนีสระบุรี ด้วยเหตุผลความพร้อมและช่วงเวลาของการฝึกปฏิบัติของนักศึกษา และความร่วมมือของวิทยาลัยในการวิจัย การวิจัยนี้ใช้ นักศึกษากลุ่มตัวอย่างจำนวน 32 คน ที่ขึ้นฝึกปฏิบัติที่ห้องคลอดกลุ่มละ 4 ตัปดาห์ กลุ่มแรกเป็นกลุ่มควบคุมจำนวน 16 คน และกลุ่มที่ 2 เป็นกลุ่มทดลองจำนวน 16 คน

เครื่องมือที่ใช้ดำเนินการวิจัย

1. แผนการสอนการพยาบาลผู้คลอดโดยใช้กรณีศึกษาจำนวน 4 แผน ได้แก่ การดูแลผู้คลอดในระยะที่ 1 ของการคลอด การดูแลผู้คลอดในระยะที่ 2, 3 ของการคลอด การดูแลผู้คลอดในระยะที่ 4 ของการคลอด การดูแลผู้คลอดในทุกะยะของการคลอด สร้างโดยผู้วิจัย วัตถุประสงค์และแนวคิดหลักโดยขอบเขตของแผนการสอนคือ การดูแลผู้คลอดในระยะ 1, 2, 3 และ 4 ของการคลอดที่เน้นทั้งการดูแลทางด้านร่างกาย จิต-สังคม การสอนในแต่ละครั้งใช้เวลา 2 วันต่อตัปดาห์ วันละ 1 ชั่วโมง กิจกรรมการสอนในแต่ละครั้งประกอบด้วย 6 ขั้นตอน คือ ชี้นำเสนอกรณี ชี้้นการวิเคราะห์กรณี ชี้นสรุปความรู้ที่ได้จากการวิเคราะห์วิจารณ์ ชี้นค้นหาแนวทางการนำความรู้ไปใช้ ชี้นลงมือปฏิบัติ ชี้นสรุปการนำความรู้ไปใช้ในสถานการณ์จริง ประเด็นอภิปรายในแต่ละกรณี คำถามที่ใช้ในการวิเคราะห์กรณีศึกษา การประเมินผล มีผู้ทรงคุณวุฒิจำนวน 5 ท่าน ซึ่งเป็นผู้เชี่ยวชาญทางการพยาบาลสูติศาสตร์ ตรวจสอบความเหมาะสมของโครงสร้าง ภาษา ความสอดคล้องของเนื้อหา กิจกรรมการสอน

ความเหมาะสมของเวลา ผลการตรวจสอบพบว่า เนื้อหาการสอนครอบคลุมตามวัตถุประสงค์ของหลักสูตรแล้ว แต่ศัพท์เทคนิคบางคำควรมีการเปลี่ยนแปลงเล็กน้อย เนื่องจากมีการเปลี่ยนแปลงในปัจจุบัน

2. วิจัยทัศนคติการศึกษา 3 เรื่อง ได้แก่ การดูแลผู้คลอดในระยะที่ 1 ของการคลอด การดูแลผู้คลอดในระยะที่ 2, 3 ของการคลอด การดูแลผู้คลอดในระยะที่ 4 ของการคลอด สร้างโดยผู้วิจัย มีวิธีการสร้างโดยศึกษาแนวคิดเกี่ยวกับความรู้และการปฏิบัติการดูแลผู้คลอดในทุกๆระยะของการคลอด วิธีการสอนโดยใช้กรณีศึกษาจากเอกสาร ตำรา งานวิจัยต่าง ๆ กำหนดเนื้อเรื่องในแต่ละกรณีได้จากการสังเกต และตรวจสอบจากแฟ้มประวัติเกี่ยวกับอาการของผู้คลอดและกิจกรรมการดูแลที่เป็นจริงในโรงพยาบาล รายละเอียดของกรณีศึกษาทั้ง 3 เรื่องจะครอบคลุมแนวคิดหลักการสำคัญในการดูแลผู้คลอดทั้ง 4 ระยะ โดยเน้นให้ผู้คลอดและทารกปลอดภัยและมีประสบการณ์การคลอดที่ดี การดูแลผู้คลอดที่ถูกต้องโดยระดับของการดูแลเป็นไปตามมาตรฐานการดูแลผู้คลอดของกองการพยาบาล กำหนดบุคคลในสถานการณ์โดยใช้พยาบาลประจำห้องคลอดเป็นตัวแทนแสดงการดูแลผู้คลอด หลังจากนั้นผู้วิจัยนำสคริปต์เทปวิดีโอไปตรวจสอบความตรงตามเนื้อหา ภาษา ความเหมาะสมของโครงสร้างและพฤติกรรมที่นำเสนอโดยผู้ทรงคุณวุฒิจำนวน 6 ท่าน เป็นผู้เชี่ยวชาญทางการพยาบาล สุนิตา ศาสตร์ ท่าน ผู้เชี่ยวชาญการสอนโดยกรณีศึกษา ท่าน และผู้เชี่ยวชาญทางสถิติคุณูปกรณ์ 1 ท่าน ผลจากการตรวจสอบพบว่า ผู้ทรงคุณวุฒิเห็นด้วยกับสคริปต์กรณีศึกษา หลังจากนั้นดำเนินการถ่ายทำวิดีโอที่ห้องคลอดโรงพยาบาลศูนย์ชลบุรี โดยช่างเทคนิคที่ศูนย์พยาบาลศูนย์ชลบุรี

เครื่องมือที่ใช้เก็บรวบรวมข้อมูล

1. แบบวัดความรู้ในการดูแลผู้คลอด จำนวน 2 ชุด ชุดละ 15 ข้อ ซึ่งเป็นข้อสอบคู่ขนานที่ผู้วิจัยสร้างขึ้น เป็นข้อสอบปรนัยเลือกตอบ (Multiple choice) มี 4 ตัวเลือก โดยมีเกณฑ์การให้คะแนนคือตอบถูกให้ 1 คะแนน ตอบผิดให้ 0 คะแนน มีวิธีการสร้างโดยศึกษาประมวลรายวิชา กำหนดวัตถุประสงค์การเรียนรู้ หลังจากนั้นนำมาสร้างตารางวิเคราะห์เนื้อหาตามวัตถุประสงค์ที่ต้องการวัด เพื่อที่จะได้ข้อสอบที่วัดเนื้อหา หลังจากนั้นสร้างข้อสอบที่จะสอบและนำแบบวัดไปให้ผู้ทรงคุณวุฒิ 5 ท่าน เป็นผู้เชี่ยวชาญทางการพยาบาล สุนิตา ศาสตร์ ตรวจสอบความตรงตามเนื้อหาและโครงสร้าง จากนั้นนำไปทดลองใช้กับนักศึกษาพยาบาลจำนวน 30 คน แล้วนำมาหาค่าความยากง่ายและอำนาจจำแนก เลือกข้อคำถามเฉพาะที่มีค่าความยากง่ายระหว่าง .2-.8 และมีค่าอำนาจจำแนก .2 ขึ้นไป จากนั้นจึงหาความเที่ยงโดยใช้ K-R 20 ได้ค่าความเที่ยง .60

2. แบบวัดคุณภาพของการดูแลผู้คลอดของนักศึกษาพยาบาล แบ่งเป็น 3 ฉบับ คือ

2.1 แบบวัดความสามารถในการแก้ปัญหาทางการพยาบาลผู้คลอด จำนวน 16 ข้อ เป็นข้อสอบอัตนัยประยุกต์สร้างโดยผู้วิจัย มีขอบเขตการดูแลผู้คลอดทั้ง 4 ระยะ และขอบเขตของการแก้ปัญหา 4 ขั้นตอน คือ การรวบรวมข้อมูล การวินิจฉัยการพยาบาล การวางแผนการพยาบาล การประเมินผล หลังจากนั้นสร้างสถานการณ์ปัญหาและข้อคำถาม และนำร่างสถานการณ์ปัญหามาสร้างข้อคำถามเป็นคำถามปลายเปิด โดยเมื่อผู้สอบอ่านสถานการณ์ที่กำหนดให้แล้ว จะสามารถตอบคำถามนั้นด้วยการระลึกถึงทฤษฎีกฎเกณฑ์ที่เกี่ยวข้องกับสถานการณ์มาตอบคำถาม และนำแบบวัดที่สร้างขึ้นตรวจสอบความตรงตามโครงสร้างและเนื้อหา ผลของการตรวจพบว่า สถานการณ์ปัญหาและข้อคำถามของแบบวัดบางข้อไม่ชัดเจน และเป็นสถานการณ์เกี่ยวกับการคลอดปกติ ผู้ทรงคุณวุฒิได้แนะนำให้เพิ่มข้อมูลที่เกี่ยวกับอาการผิดปกติของผู้คลอด ซึ่งจะช่วยกระตุ้นความคิดของนักศึกษาได้มากขึ้น ผู้วิจัยได้ปรับปรุงแบบวัดชุดนี้และได้นำไปให้ผู้เชี่ยวชาญทางด้านการพยาบาลสูติศาสตร์จำนวน 12 ท่าน ทำการตรวจสอบในด้านภาษา ทำการตอบแบบสอบเพื่อนำคำตอบมาสร้างเป็นเป็นโมเดลคำตอบ ตลอดจนนำหนักคะแนนในแต่ละข้อของข้อคำถาม หลังจากผู้วิจัยได้รวบรวมคำตอบทั้งหมดและเชิญผู้เชี่ยวชาญทั้ง 12 ท่านร่วมประชุมเพื่อสร้างโมเดลคำตอบ คำตอบใดที่ผู้เชี่ยวชาญเห็นด้วยทุกท่านก็จะเลือกคำตอบนั้นไว้ ส่วนคำตอบใดที่ผู้เชี่ยวชาญมีความเห็นไม่ตรงกันก็จะนำมาอภิปรายเพื่อแก้ไขปรับปรุงหรือตัดทิ้งไป สำหรับเกณฑ์การให้คะแนน ผู้ทรงคุณวุฒิได้ใช้วิธีการให้คะแนนเป็นตอบถูกต้องตามเกณฑ์ให้ 1 คะแนน ตอบไม่ถูกต้องตามเกณฑ์ให้ 0 คะแนน และในข้อคำถามย่อยละ 0.5 คะแนน เวลาในการตอบคำถามนั้นได้จากการนำเอาแบบวัดไปทดลองใช้กับนักศึกษาพยาบาลศาสตร์ชั้นปีที่ 3 ของวิทยาลัยพยาบาลบรมราชชนนี ชลบุรี จำนวน 30 ราย พร้อมจับเวลาในการทำแต่ละข้อพบว่า เวลาเฉลี่ยที่ใช้ในการทำแบบสอบแต่ละข้ออยู่ในช่วง 2-4 นาที และเมื่อนำมาปรึกษากับอาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์จึงได้ปรับปรุงในการทำแบบวัดแต่ละข้อเท่ากับ 3 นาที รวมเวลาที่ใช้ในการทำแบบวัดทั้งฉบับเท่ากับ 50 นาที หลังจากนั้นผู้วิจัยนำแบบวัดไปทดลองใช้กับนักศึกษาพยาบาลศาสตร์ชั้นปีที่ 3 วิทยาลัยพยาบาลบรมราชชนนี ชลบุรี จำนวน 76 คน และตรวจระดับความยากง่ายกับอำนาจจำแนกพบว่า มีค่าความยากง่ายระหว่าง .2-.7 ค่าอำนาจจำแนกระหว่าง .4-.7 และนำไปหาค่าความเที่ยงโดยใช้สูตรสัมประสิทธิ์อัลฟ่าของครอนบาค ได้ค่าความเที่ยงของแบบวัดความสามารถในการแก้ปัญหาทางการพยาบาลผู้คลอด เท่ากับ .7477

2.2 แบบวัดการปฏิบัติการดูแลผู้คลอด ลักษณะเครื่องมือเป็นแบบสังเกตการปฏิบัติการดูแลผู้คลอดของนักศึกษา โดยมีการวางแผนล่วงหน้าเกี่ยวกับหัวข้อที่จะทำการสังเกต กำหนดประเด็นและจำนวนข้อให้ครอบคลุมการดูแลผู้คลอดปกติทั้งทางร่างกาย

จิต-สังคม ในระยะที่ 1, 2, 3 และ 4 ของการคลอด โดยหากสังเกตพบการปฏิบัติการดูแล ผู้คลอดได้ให้ 1 คะแนน ถ้าไม่พบการปฏิบัติการดูแลผู้คลอดนั้น ๆ ให้ 0 คะแนน หลังจากนั้น นำแบบวัดให้ผู้ทรงคุณวุฒิที่เป็นผู้เชี่ยวชาญการพยาบาลสูติศาสตร์ 5 ท่าน ตรวจสอบเกี่ยวกับ เนื้อหา ความถูกต้อง ความครอบคลุม จากการตรวจสอบของผู้ทรงคุณวุฒิพบว่า แบบวัดชุด นี้เหมาะสมครอบคลุมเนื้อหาแล้ว หลังจากนั้นนำไปทดลองใช้กับนักศึกษาพยาบาลชั้นปีที่ 2 วิทยาลัยพยาบาลบรมราชชนนี สระบุรี แล้วนำมาคำนวณหาค่าความเที่ยงของการวัด กระทำ โดยผู้วิจัยและผู้ช่วยวิจัยไปทำการสังเกตการปฏิบัติการดูแลของนักศึกษาพยาบาล จำนวน 5 ครั้ง และนำมาหาความเที่ยงระหว่างผู้สังเกตโดยใช้สูตรของ Polit and Hungler (1987) ได้ค่าความเที่ยง 0.87

2.3 แบบสัมภาษณ์การรับรู้ประสบการณ์การคลอด จำนวน 19 ข้อ ลักษณะ เครื่องมือเป็นแบบสัมภาษณ์สร้างโดยผู้วิจัย โดยดัดแปลงจากแบบสัมภาษณ์ประสบการณ์การ คลอดของ Marut ,J.S.(1986) มีผู้เชี่ยวชาญทางการพยาบาลสูติศาสตร์ 5 ท่าน ตรวจสอบ ความตรงตามของเนื้อหา แล้วนำไปทดลองใช้กับผู้คลอดที่ได้รับการดูแลจากนักศึกษา พยาบาลศาสตร์ชั้นปีที่ 2 วิทยาลัยพยาบาลบรมราชชนนี สระบุรี จำนวน 5 ราย และหาความ เที่ยงของแบบสัมภาษณ์โดยใช้สูตรของ Hoyt (พวงรัตน์ ทวีรัตน์, 2538) ได้ค่าความเที่ยง เท่ากับ .7087

ขั้นตอนการดำเนินการทดลอง

ผู้วิจัยได้ดำเนินการวิจัยด้วยตนเอง โดยแบ่งออกเป็น 5 ขั้นตอน ดังนี้

1. ขั้นเตรียมการทดลอง ใช้เวลา 1 สัปดาห์ ดำเนินการโดยจัดทำแผนการดำเนินการทดลอง ประสานงานกับวิทยาลัยพยาบาลบรมราชชนนี สระบุรี เพื่อขอความร่วมมือและ วางแผนการสอน โดยกำหนดระยะเวลาที่สอนกับผู้เกี่ยวข้อง ทำการเลือกกลุ่มตัวอย่าง จัด เตรียมสื่อการสอน วางแผนการสอน สร้างเครื่องมือที่ใช้ในการรวบรวมข้อมูล ทดลองใช้ เครื่องมือวิจัย และทำการทดสอบก่อนเรียน

2. ขั้นเตรียมผู้ช่วยวิจัย จำนวน 2 คน

2.1 ผู้ช่วยวิจัยคนที่ 1 คือ ผู้ทำหน้าที่เป็นผู้สอนแบบปกติในกลุ่มควบคุม เป็น อาจารย์พิเศษประจำห้องคลอด ดำเนินการโดยกำหนดระยะเวลาที่สอน การวางแผนการสอน รายละเอียดเกี่ยวกับแผนการสอน

2.2 ผู้ช่วยวิจัยคนที่ 2 คือ ผู้ทำหน้าที่เป็นผู้ประเมินคุณภาพของการดูแล ผู้คลอดของนักศึกษาทั้ง 2 กลุ่ม เป็นอาจารย์พิเศษประจำห้องคลอด ดำเนินการโดยให้ผู้ช่วย วิจัยทำความเข้าใจกับเอกสารที่เกี่ยวข้อง วัตถุประสงค์และรายละเอียดของการเก็บรวบรวม ข้อมูล ตลอดจนทำความเข้าใจในการใช้เครื่องมือวิจัย นัดหมายเวลาและสถานที่ที่จะทำการ

สังเกต ผู้วิจัยและผู้ช่วยวิจัยทดลองสังเกตโดยผู้วิจัยกระทำเป็นตัวอย่างจริง จากนั้นให้ผู้ช่วยวิจัยทดลองด้วยตนเอง และหาคุณภาพของเครื่องมือวิจัย

3. ชั้นเตรียมนักศึกษา ผู้วิจัยทำความเข้าใจและสร้างสัมพันธภาพที่ดีกับนักศึกษา และชี้แจงรายละเอียดเกี่ยวกับขั้นตอนการดำเนินการทดลอง

4. ชั้นดำเนินการทดลอง แบ่งเป็น 2 ขั้นตอน ใช้ระยะเวลาดำเนินการ 10 สัปดาห์ สัปดาห์ละ 2 ครั้ง ดังนี้

4.1 ชั้นเตรียมความพร้อมของกลุ่มทดลองและกลุ่มควบคุม (1 วัน)

ผู้วิจัยนำแบบวัดความรู้ในการดูแลผู้คลอด และแบบวัดความสามารถในการแก้ปัญหาทางการพยาบาลผู้คลอดมาทำการทดสอบก่อนเรียน ก่อนการขึ้นฝึกภาคปฏิบัติที่ห้องคลอด กำหนดวันเวลาที่สอนและมอบหมายให้นักศึกษาอ่านหนังสือเกี่ยวกับบทเรียนที่จะสอนล่วงหน้า 1 วัน

4.2 ชั้นสอน (10 สัปดาห์)

กลุ่มทดลองดำเนินการสอนโดยใช้กรณีศึกษา มีผู้วิจัยเป็นผู้ดำเนินการสอนแบ่งการสอนออกเป็น 5 สัปดาห์ ในสัปดาห์ที่ 1 และ 2 ผู้สอนจะสอนการดูแลผู้คลอดในระยะที่ 1-3 ของการคลอด และในสัปดาห์ที่ 3 ผู้สอนจะสอนการดูแลผู้คลอดในระยะที่ 4 ของการคลอด และในสัปดาห์ที่ 4, 5 การดูแลผู้คลอดในทุกระยะของการคลอด ในแต่ละสัปดาห์ดำเนินการสอนโดยใช้วิธีทัศนกรณีศึกษาที่ผู้วิจัยสร้างขึ้นเป็นสื่อการสอน โดยนำเสนอตามลำดับเรื่องในแต่ละสัปดาห์ดังกล่าวข้างต้น ดังนี้ ผู้วิจัยชี้แจงวัตถุประสงค์การเรียนรู้ ดำเนินการสอนตามแผนการสอน

กลุ่มควบคุมได้รับการสอนแบบปกติ การดำเนินการสอนแบ่งเป็น 5 สัปดาห์เช่นเดียวกับกลุ่มทดลอง ในแต่ละสัปดาห์ดำเนินการสอนตามแผนการสอนโดยใช้วิธีทัศนกรณีศึกษาการพยาบาลผู้คลอดในระยะ 1, 2, 3 ของการคลอดเป็นวิธีทัศนแสดงขั้นตอนของการพยาบาลเป็นสื่อการสอน

5. ชั้นเก็บรวบรวมข้อมูล ใช้เวลาในการดำเนินการ 6 วัน

ปฏิบัติการเหมือนกันทั้งกลุ่มทดลองและกลุ่มควบคุม โดยทำการทดสอบความรู้และคุณภาพของการดูแลผู้คลอดของนักศึกษาหลังการสอนในสัปดาห์ที่ 4 และติดตามผลต่อเนื่องในสัปดาห์ที่ 5

สรุปผลการวิจัย

1. คะแนนความรู้ในการดูแลผู้คลอด

การทดสอบภายในกลุ่มพบว่า คะแนนความรู้ในการดูแลผู้คลอดของกลุ่มทดลอง หลังการทดลอง ($\bar{X} = 7.62$) สูงกว่าก่อนการทดลอง ($\bar{X} = 6.12$) และคะแนนความรู้ในการดูแลผู้คลอดในหลังการทดลอง 1 สัปดาห์ ($\bar{X} = 9.18$) สูงกว่าหลังการทดลอง ($\bar{X} = 7.62$) อย่างมีนัยสำคัญที่ระดับ .05 ส่วนกลุ่มควบคุมความรู้ในการดูแลผู้คลอดหลังการทดลอง ($\bar{X} = 9.56$) สูงกว่าก่อนการทดลอง ($\bar{X} = 7.56$) และคะแนนความรู้ในการดูแลผู้คลอดในหลังการทดลอง 1 สัปดาห์และหลังการทดลองของกลุ่มควบคุมไม่แตกต่างกัน

การทดสอบระหว่างกลุ่ม ความรู้ในการดูแลผู้คลอดระหว่างกลุ่มทดลอง ($\bar{X} = 6.12$) และกลุ่มควบคุม ($\bar{X} = 7.56$) ไม่แตกต่างกัน ส่วนความรู้ในการดูแลผู้คลอดหลังการทดลองระหว่างกลุ่มควบคุม ($\bar{X} = 9.56$) สูงกว่ากลุ่มทดลอง ($\bar{X} = 7.62$) อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 และความรู้ในการดูแลผู้คลอดระยะหลังการทดลอง 1 สัปดาห์ระหว่างกลุ่มทดลอง ($\bar{X} = 9.31$) และกลุ่มควบคุม ($\bar{X} = 10.12$) ไม่แตกต่างกัน

การทดสอบโดยใช้ค่าเฉลี่ยของคะแนนความรู้ในการดูแลผู้คลอดที่เปลี่ยนแปลงไป ในช่วงหลักการทดลองและหลังการทดลอง 1 สัปดาห์ของกลุ่มทดลอง ($\bar{X} = 1.68$) สูงกว่ากลุ่มควบคุม ($\bar{X} = 0.56$) อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

2. คุณภาพของการดูแลผู้คลอดรวมรายด้านในกลุ่มทดลองหลังการทดลอง 1 สัปดาห์ ($\bar{X} = 66.72$) สูงกว่าหลังการทดลอง ($\bar{X} = 52.68$) อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ส่วนคุณภาพของการดูแลผู้คลอดรวมรายด้านในกลุ่มควบคุมหลังการทดลอง 1 สัปดาห์ ($\bar{X} = 63.02$) สูงกว่าหลังการทดลอง ($\bar{X} = 52.64$) อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 คุณภาพของการดูแลผู้คลอดรวมรายด้านหลังการทดลองในกลุ่มทดลอง ($\bar{X} = 52.68$) และกลุ่มควบคุม ($\bar{X} = 52.62$) ไม่แตกต่างกัน แต่ค่าเฉลี่ยของคะแนนคุณภาพของการดูแลผู้คลอดรวมทุกด้านที่เปลี่ยนแปลงไปในช่วงหลังการทดลองและหลังการทดลอง 1 สัปดาห์ของกลุ่มทดลอง ($\bar{X} = 14.03$) สูงกว่ากลุ่มควบคุม ($\bar{X} = 11.49$) อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

3. คุณภาพของการดูแลผู้คลอดด้านปฏิบัติการดูแลในกลุ่มทดลองหลังการทดลอง 1 สัปดาห์ ($\bar{X} = 203.81$) สูงกว่าหลังการทดลอง ($\bar{X} = 177.31$) อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ส่วนคุณภาพการดูแลผู้คลอดด้านปฏิบัติการดูแลในกลุ่มควบคุมหลังการทดลอง 1 สัปดาห์ ($\bar{X} = 197.87$) สูงกว่าหลังการทดลอง ($\bar{X} = 175.12$) อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่

ระดับ .05 และคุณภาพของการดูแลผู้คลอดด้านปฏิบัติการดูแลหลังการทดลอง ระหว่างกลุ่มทดลองและกลุ่มควบคุมไม่แตกต่างกัน คุณภาพของการดูแลผู้คลอดด้านปฏิบัติการดูแลหลังการทดลอง 1 สัปดาห์ ระหว่างกลุ่มทดลองและกลุ่มควบคุมไม่แตกต่างกัน ค่าเฉลี่ยของคะแนนคุณภาพของการดูแลผู้คลอดด้านปฏิบัติการดูแลผู้คลอดที่เปลี่ยนแปลงไปในช่วงหลังการทดลอง และหลังการทดลอง 1 สัปดาห์ ระหว่างกลุ่มทดลองและกลุ่มควบคุมไม่แตกต่างกัน

4. คุณภาพของการดูแลผู้คลอดด้านการรับรู้ประสบการณ์การคลอดของผู้คลอดของกลุ่มทดลองหลังการทดลอง 1 สัปดาห์ ($\bar{X} = 14.56$) สูงกว่าหลังการทดลอง ($\bar{X} = 9.68$) อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ส่วนคุณภาพของการดูแลผู้คลอดด้านการรับรู้ประสบการณ์การคลอดของผู้คลอดในกลุ่มควบคุมหลังการทดลอง 1 สัปดาห์ ($\bar{X} = 13.62$) สูงกว่าหลังการทดลอง ($\bar{X} = 9.87$) อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 คุณภาพของการดูแลผู้คลอดด้านการรับรู้ประสบการณ์การคลอดหลังการทดลองในกลุ่มทดลองและกลุ่มควบคุมไม่แตกต่างกัน คุณภาพของการดูแลผู้คลอดด้านการรับรู้ประสบการณ์การคลอดหลังการทดลอง 1 สัปดาห์ในกลุ่มทดลองและกลุ่มควบคุมไม่แตกต่างกัน ส่วนค่าเฉลี่ยของคะแนนคุณภาพของการดูแลผู้คลอดด้านการรับรู้ประสบการณ์การคลอดของผู้คลอดที่เปลี่ยนแปลงไปในช่วงหลังการทดลองและหลังการทดลอง 1 สัปดาห์ของกลุ่มทดลอง ($\bar{X} = 4.87$) สูงกว่ากลุ่มควบคุม ($\bar{X} = 4.37$) อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

5. คะแนนคุณภาพของการดูแลผู้คลอดด้านความสามารถในการแก้ปัญหาการพยาบาลผู้คลอด ในกลุ่มทดลอง หลังการทดลอง ($\bar{X} = 26.06$) สูงกว่าก่อนการทดลอง ($\bar{X} = 16.75$) และคะแนนคุณภาพของการดูแลผู้คลอดด้านความสามารถในการแก้ปัญหาการพยาบาลผู้คลอดหลังการทดลอง 1 สัปดาห์ ($\bar{X} = 30.31$) สูงกว่าหลังการทดลอง ($\bar{X} = 26.06$) อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ส่วนกลุ่มควบคุมคะแนนคุณภาพของการดูแลผู้คลอด ด้านความสามารถในการแก้ปัญหาการพยาบาลผู้คลอดหลังการทดลอง ($\bar{X} = 25.90$) สูงกว่าก่อนการทดลอง ($\bar{X} = 20.84$) และคะแนนความสามารถในการแก้ปัญหาการพยาบาลผู้คลอดหลังการทดลอง 1 สัปดาห์และหลังการทดลองของกลุ่มควบคุมไม่แตกต่างกัน

6. คะแนนคุณภาพของการดูแลผู้คลอดด้านความสามารถในการแก้ปัญหาการพยาบาลผู้คลอด ก่อนการทดลองในกลุ่มควบคุม ($\bar{X} = 20.84$) สูงกว่ากลุ่มทดลอง ($\bar{X} = 17.37$) อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 คะแนนคุณภาพของการดูแลผู้คลอดด้านความสามารถในการแก้ปัญหาการพยาบาลผู้คลอดหลังการทดลองในกลุ่มทดลอง และกลุ่มควบคุมไม่แตกต่างกัน ส่วนคะแนนคุณภาพของการดูแลผู้คลอดด้านความสามารถในการ

แก้ปัญหาการพยาบาลผู้คลอดหลังการทดลอง 1 สัปดาห์ของกลุ่มทดลอง ($X = 30.31$) สูงกว่ากลุ่มควบคุม ($X = 27.37$) อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ค่าเฉลี่ยของคะแนนคุณภาพของการดูแลผู้คลอดด้านความสามารถในการแก้ปัญหาการพยาบาลผู้คลอดที่เปลี่ยนแปลงไปในช่วงหลังการทดลองและหลังการทดลอง 1 สัปดาห์ของกลุ่มทดลอง ($X = 4.25$) สูงกว่ากลุ่มควบคุม ($X = 1.46$) อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

ผลการวิจัยเป็นไปตามสมมติฐานการวิจัย

1. ความรู้ในการดูแลผู้คลอดของนักศึกษาพยาบาล ที่ได้รับการสอนการพยาบาลผู้คลอดโดยใช้กรณีศึกษาสูงกว่าก่อนได้รับการสอน
2. ความรู้ในการดูแลผู้คลอดของนักศึกษาพยาบาล ที่ได้รับการสอนการพยาบาลผู้คลอดโดยใช้กรณีศึกษาสูงกว่านักศึกษาพยาบาลที่ได้รับการสอนแบบปกติ
3. คุณภาพของการดูแลผู้คลอดของนักศึกษาพยาบาลของกลุ่มที่ได้รับการสอนการพยาบาลผู้คลอดโดยใช้กรณีศึกษา สูงกว่านักศึกษาพยาบาลที่ได้รับการสอนแบบปกติ

อภิปรายผลการวิจัย

จากการศึกษาผลของการสอนการพยาบาลผู้คลอด โดยใช้กรณีศึกษาต่อความรู้และคุณภาพของการดูแลผู้คลอดของนักศึกษาพยาบาล มีผลการวิจัยที่สำคัญและอภิปรายได้ดังนี้

1. ความรู้ในการดูแลผู้คลอดหลังการทดลองในกลุ่มทดลองสูงกว่าก่อนการทดลอง แสดงว่าการสอนโดยวิธีกรณีศึกษามีผลต่อการพัฒนาความรู้ได้ ทั้งนี้เนื่องมาจากการสอนโดยใช้กรณีศึกษาเป็นการเรียนรู้ด้วยตนเอง โดยที่มีการเสนอกรณีที่เป็นสถานการณ์ที่เกิดขึ้นจริงภายในสถานที่จริง แสดงให้เห็นข้อมูลเกี่ยวกับผู้รับบริการ การมีปฏิสัมพันธ์ระหว่างผู้รับบริการกับพยาบาล การปฏิบัติการดูแลและทำที่ที่ผู้บริกรมีต่อการปฏิบัติ ซึ่งจะช่วยให้ผู้เรียนได้มองเห็นสภาพการณ์จริงมีความเข้าใจเพื่อที่จะใช้เป็นข้อมูลในการวิเคราะห์ สังเคราะห์และนำไปสู่การตัดสินใจหรือพัฒนาความรู้ ในการวิจัยครั้งนี้มีการเสนอกรณีในรูปแบบวิดีโอ ซึ่งเป็นการนำเสนอที่สร้างความสนใจผู้เรียน ทำให้ผู้เรียนมองเห็นสภาพการณ์จริง เข้าใจในสถานการณ์นั้น โดยเฉพาะพฤติกรรมที่เป็นภาษาท่าทาง สามารถมองเห็นได้โดยไม่ต้องบรรยาย นอกจากนี้กระบวนการเรียนการสอนโดยใช้กรณีศึกษานั้น เน้นที่การมีส่วนร่วมในการเรียนด้วยตนเองและเป็นกลุ่มผู้เรียนด้วยกัน มีการวิเคราะห์วิจารณ์กรณี มีการแสดงความ

คิดเห็นโดยที่ผู้สอนมีการใช้คำถาม เพื่อเป็นการกระตุ้นให้คิดค้นหาความรู้อย่างต่อเนื่อง มีการแลกเปลี่ยนความรู้และให้ข้อมูลย้อนกลับ อันจะมีประโยชน์ต่อการพัฒนาและเปลี่ยนแปลงความรู้ และเมื่อผู้เรียนได้มีการวิเคราะห์วิจารณ์ก็จะนำไปสู่การพัฒนาความรู้ได้ (จินตนา ยูนิพันธ์, 2536 : 52 ; เสริมศรี ไชยศร, 2539 : 108-109 ; De Young, 1990) นอกจากนี้การได้รับการสอนโดยกรณีศึกษามีขั้นตอนการเรียนเหมือนได้ประสบหรืออยู่ในเหตุการณ์จริง โดยมีขั้นตอนนำเสนอกรณีที่เหมาะสมเหมือนจริง วิเคราะห์กรณีโดยที่ผู้เรียนได้ข้อมูลที่อยู่ในกรณีศึกษา เป็นการใช้กระบวนการกลุ่มในการเรียนรู้ ได้มีการพูดคุย แลกเปลี่ยนความรู้ ความคิดเห็นและความรู้สึกเกี่ยวกับกรณีในแง่การปฏิบัติและผลลัพธ์ที่เกิดขึ้น ทำให้มีการปรับเปลี่ยนความรู้และความรู้สึกในการปฏิบัติของผู้เรียน หลังจากนั้นผู้เรียนได้มีโอกาสความรู้และในการปฏิบัตินั้น ได้ลงมือปฏิบัติจริงกับผู้คลอด และผู้เรียนได้ผลลัพธ์จากการปฏิบัติจึงทำให้เกิดความรู้ที่ชัดเจนมากขึ้น ซึ่งความรู้ในการดูแลผู้คลอดที่ผู้เรียนได้รับเป็นความรู้เชิงปฏิบัติการที่ได้จากการปฏิบัติจริงกับผู้คลอด ซึ่งสอดคล้องกับกนกอร ชาวเวียง (2535) ทำการศึกษาผลของการใช้กรณีศึกษาในการสอนภาคปฏิบัติวิชาสุขภาพจิต และการพยาบาลจิตเวช ผลการศึกษาพบว่าการใช้กรณีศึกษาช่วยพัฒนาความรู้โดยตรงจากการที่ผู้เรียนได้มีกระบวนการกลุ่ม นอกจากนี้ Mellish and Brink (1990) การได้แสดงความคิดเห็นไว้ว่า กรณีศึกษาช่วยในการพัฒนาความรู้ได้และเป็นความรู้เชิงวิเคราะห์

2. คะแนนความรู้ในการดูแลผู้คลอดที่เปลี่ยนแปลงไปในช่วงหลังการทดลองและหลังการทดลอง 1 สัปดาห์ ในกลุ่มทดลองสูงกว่ากลุ่มควบคุม แสดงว่าการสอนโดยวิธีกรณีศึกษาช่วยทำให้เกิดการเรียนรู้ด้วยตนเอง ความรู้ในการดูแลผู้คลอดนั้นเป็นความรู้เกี่ยวกับการปฏิบัติ ซึ่งผู้เรียนได้มีพื้นฐานจากการเรียนในภาคทฤษฎีก่อนแล้ว และเมื่อได้มีโอกาสวิเคราะห์วิจารณ์กรณีศึกษาที่เหมือนจริงกันภายในกลุ่มผู้เรียนดีด้วยกัน ทำให้ได้ความรู้และแนวทางในการปฏิบัติ นอกจากนี้เมื่อได้มีการลงมือปฏิบัติกับผู้คลอดจริงก็จะทำให้ผู้เรียนได้มากขึ้น (Kenworthy and Nicklin, 1989 : 37 ; อรพรรณ ลือบุญรัชชัย, 2537 : 36-37) นอกจากนี้การสอนโดยใช้กรณีศึกษาเป็นการเปิดโอกาสให้ผู้เรียนมีการคิดวิจารณ์ญาณ เป็นการเรียนที่นักศึกษาได้คิดเอง เชื่อมโยงความรู้เดิมเข้ากับสถานการณ์ใหม่ ๆ และเมื่อนักศึกษาได้พบกับเหตุการณ์ใหม่ ๆ ที่ได้จากการปฏิบัติจริงกับผู้คลอด นักศึกษาสามารถที่จะใช้ขั้นตอนจากกระบวนการสอนในการศึกษาหาความรู้ด้วยตนเอง โดยการวิเคราะห์และมีการนำความรู้เดิมมาประยุกต์ใช้ได้ดีขึ้น จึงทำให้มีการพัฒนาความรู้ได้ดังนี้ จะทำให้คะแนนหลังการทดลอง 1 สัปดาห์สูงกว่าหลังการทดลอง ซึ่งสอดคล้องกับเสริมศรี ไชยศร (2539 : 108-109) ประกอบ คุปรัตน์ (2537) อรพรรณ ลือบุญรัชชัย (2537 : 37) ที่เสนอไว้ว่า การสอนโดยใช้กรณีศึกษาที่ได้อบรมรวมจากสถานการณ์จริงจะนำไปสู่การเรียนรู้ที่มีประสิทธิภาพ เพราะสามารถพัฒนาการประยุกต์ทฤษฎีและแนวปฏิบัติไปสู่การปฏิบัติจริง ทำให้ผู้เรียนได้รับการ

พัฒนาความคิดวิเคราะห์ได้ดี ดังนั้นการสอนโดยใช้กรณีศึกษาจึงเป็นการสอนที่เหมาะสมกับการพัฒนาความรู้ในการเรียนการสอนภาคปฏิบัติ และภาคทฤษฎี เนื่องจากการศึกษาภาคทฤษฎีจะช่วยเป็นพื้นฐานให้แก่ผู้เรียนในการนำไปปฏิบัติ ซึ่งก็ได้มีการพัฒนาความรู้ในภาคทฤษฎีเป็นอย่างดี แล้วก็จะนำไปสู่การปฏิบัติที่ดีได้ ทำให้ผู้เรียนสามารถประยุกต์หลักการได้อย่างเหมาะสมกับสภาพการณ์ได้

3. ค่าเฉลี่ยของคะแนนการปฏิบัติการดูแลผู้คลอดหลังการทดลอง 1 สัปดาห์ในกลุ่มทดลองสูงกว่าหลังการทดลอง แสดงว่าการสอนโดยใช้กรณีศึกษาพัฒนาการปฏิบัติการดูแลผู้คลอด ทั้งนี้เนื่องมาจากในการวิจัยการสอนโดยกรณีศึกษา เป็นการเสนอกรณีที่เหมาะสมจริงให้เห็นการปฏิบัติที่พยาบาลมีต่อผู้คลอดโดยตัวแบบที่เป็นพยาบาลห้องคลอด และเห็นปฏิกริยาตอบสนอง สัตว์นำพฤติกรรมต่าง ๆ ของผู้คลอดก่อนและหลังได้รับการดูแลจากพยาบาล นอกจากนี้ยังมีการพูดคุย วิเคราะห์ แลกเปลี่ยนความคิดเห็นระหว่างผู้เรียนภายในกลุ่มด้วยตนเอง แล้วทำให้รู้จักเปรียบเทียบการวิเคราะห์ของตนเองและการวิเคราะห์ความคิดเห็นของผู้อื่น และมีการถ่ายโยงความรู้กันภายในกลุ่ม ทำให้เกิดการเปลี่ยนแปลงการปฏิบัติ และก่อให้เกิดการนำความรู้และการปฏิบัติการดูแลนั้นไปปฏิบัติดูแลผู้คลอดได้ดีมากขึ้น (จินตนา ยูนิพันธุ์, 2536 ; อรพรรณ ลือบุญรัชชัย, 2537 ; กนกอร ชาวเวียง, 2539) นอกจากนี้ในขั้นตอนการสอนในการวิจัยครั้งนี้ มีการให้ผู้เรียนได้นำแนวทางในการปฏิบัติที่ได้จากการวิเคราะห์ไปปฏิบัติจริงกับผู้คลอด เมื่อผู้เรียนได้มีโอกาสได้สัมผัสกับผู้คลอดจริง ๆ และเมื่อได้ปฏิบัติบ่อยครั้งก็จะช่วยให้การปฏิบัติงานนั้นดีขึ้น ช่วยลดความวิตกกังวลที่จะเกิดในการปฏิบัติคนได้ (De Young 1990 : 185) จึงทำให้คะแนนการปฏิบัติการดูแลผู้คลอดสูงขึ้น

4. ค่าเฉลี่ยของคะแนนการปฏิบัติการดูแลผู้คลอดที่เปลี่ยนแปลงไปในช่วงหลังการทดลองและหลังการทดลอง 1 สัปดาห์ของกลุ่มทดลอง และกลุ่มควบคุมไม่แตกต่างกัน ทั้งนี้เนื่องมาจากในการฝึกปฏิบัติวิชาการพยาบาลสูติศาสตร์ 3 นั้นจุดมุ่งหมายของการฝึกภาคปฏิบัติ ก็คือการทำให้นักศึกษาพยาบาลต้องสามารถปฏิบัติการดูแลผู้คลอดได้อย่างปลอดภัย ซึ่งในการช่วยเหลือผู้คลอดให้ปลอดภัยนั้นถือว่าเป็นเกณฑ์ยอมรับของการผ่านในรายวิชานี้ ดังนั้นผู้ที่ผ่านวิชานี้ได้จะต้องเป็นผู้ที่ปฏิบัติการดูแลผู้คลอดให้ปลอดภัยได้นั่นเอง (สถาบัน พระบรมราชชนก, 2538) นอกจากนี้ในกลุ่มทดลองนั้นมีระยะเวลาของการฝึกปฏิบัติการดูแลเพื่อให้เกิดความชำนาญน้อยกว่ากลุ่มควบคุม เนื่องมาจากกิจกรรมนอกแผนการศึกษา ดังนั้นจะทำให้คะแนนการปฏิบัติการดูแลผู้คลอดที่เพิ่มขึ้นของกลุ่มทดลองและกลุ่มควบคุมไม่แตกต่างกัน

5. ค่าเฉลี่ยของคะแนนคุณภาพของการดูแลผู้คลอด ด้านความสามารถในการแก้ปัญหาการพยาบาลผู้คลอดที่เปลี่ยนแปลงไปในช่วงหลังการทดลองและหลังการทดลอง 1 สัปดาห์ในกลุ่มทดลองสูงกว่ากลุ่มควบคุม แสดงว่า การสอนโดยใช้กรณีศึกษาสามารถพัฒนาความสามารถในการแก้ปัญหาทางการพยาบาลผู้คลอดได้ดี ซึ่งเป็นไปตามสมมติฐานการวิจัยที่เป็นเช่นนี้เพราะว่าการสอนการพยาบาลผู้คลอดโดยใช้กรณีศึกษาที่ผู้วิจัยได้ใช้นั้น เป็นการสอนที่มีการนำเอากระบวนการกลุ่มเข้ามาใช้ก่อให้เกิดการพูดคุย แลกเปลี่ยนความคิดเห็น วิเคราะห์วิจารณ์ และมีการเชื่อมโยงความรู้เดิมไปสู่สถานการณ์ใหม่ ๆ ทำให้การมองปัญหานั้นได้ถูกกระทำในมุมมองต่าง ๆ และตัดสินใจและเลือกคำตอบนั้นด้วยตนเอง นอกจากนี้ยังสามารถหาเหตุผลประกอบในการเลือกคำตอบนั้นด้วย ซึ่งสอดคล้องกับ Mellish and Brink (1990 : 192) สุรางค์ ไคว้ตระกูล (2537 : 272) ได้แสดงให้เห็นว่าการสอนโดยใช้กรณีศึกษาเป็นการสอนที่ต้องการวิเคราะห์ในแนวลึก เพื่อให้เกิดการตัดสินใจที่จะแก้ปัญหา นักศึกษาจะตรวจสอบปัญหานั้นในแง่มุมต่าง ๆ ช่วยให้ผู้เรียนได้คิดพิจารณาข้อมูลที่ตนเองได้รับอย่างถี่ถ้วน และตัดสินใจและเลือกคำตอบนั้นด้วยตนเอง Cooper (1982 : 32) ได้แสดงให้เห็นว่าการสอนโดยใช้กรณีศึกษานั้นมีผลช่วยให้นักศึกษาพยาบาลวิเคราะห์ปัญหาทางการพยาบาลและขยายขอบเขตความรู้และคิดแปลงเพื่อที่จะนำไปใช้ในสถานการณ์อื่นได้ นอกจากนี้จินตนา ยูนิพันธ์ (2536 : 52) และเสริมศรี ไชยสร (2539 : 109) ได้กล่าวไว้ว่ากรณีศึกษาเป็นข้อมูลที่แสดงถึงกระบวนการและผลลัพธ์ของการตัดสินใจและการแก้ปัญหาที่เกิดขึ้นในสถานการณ์จริง เมื่อผู้เรียนศึกษาข้อมูลที่มีอยู่ในกรณีก็จะพบขั้นตอนการตัดสินใจ และการแก้ปัญหาที่เกิดขึ้นในสถานการณ์จริง เมื่อผู้เรียนศึกษาข้อมูลที่มีอยู่ในกรณีก็จะพบขั้นตอนการตัดสินใจที่เกิดขึ้น และนำมาประยุกต์ใช้ได้ นอกจากนี้ผู้สอนมีส่วนช่วยในการสืบค้นวิธีการตัดสินใจแก้ปัญหาแบบอื่น ๆ โดยการใช้คำถามกระตุ้นช่วยให้ผู้เรียนมองเห็นวิธีการที่จะจัดการกับปัญหาเอง ซึ่งจะช่วยให้ผู้เรียนมีความเชื่อมั่นว่าการตัดสินใจของตนเองมีความสำคัญและเชื่อถือได้

6. ค่าเฉลี่ยของคะแนนด้านการรับรู้ประสบการณ์การคลอดของผู้คลอดที่เปลี่ยนแปลงไปในช่วงหลังการทดลองและหลังการทดลอง 1 สัปดาห์ของกลุ่มทดลองสูงกว่ากลุ่มควบคุม แสดงว่า การสอนการพยาบาลผู้คลอดโดยใช้กรณีศึกษาที่มีวัตถุประสงค์เป็นสื่อการสอนที่เร้าความสนใจได้ดี มองเห็นสภาพการณ์ในกรณีได้ชัดเจนก่อให้เกิดการวิเคราะห์และวิจารณ์ได้อย่างทุกแง่มุม นอกจากนี้การใช้วิดิทัศน์ผู้สอนสามารถควบคุมการปิดเปิด เพื่อการอภิปรายในรายละเอียดแต่ละขั้นตอนได้จะเป็นการเรียนรู้ที่ได้ผลทั้งทางด้านเนื้อหาวิชา และความคิดเชิงวิจารณ์ ความมีเหตุผลซึ่งนำไปสู่การตัดสินใจและการเลือกปฏิบัติ (ประกอบ คุปรัตน์ : 2537 ; อรพรรณ ลือบุญรัชชัย : 2537, 37 ; สุนทร โคตรบรรเทา : 2535,

161 ; จินตนา บุณิพันธ์ : 2536) นอกจากนี้การที่ผู้เรียนได้รู้วิถีทัศน์ที่แสดงการปฏิบัติการดูแลที่ถูกต้องโดยตัวแบบที่เป็นพยาบาลห้องคลอด และเห็นปฏิกริยาตอบสนอง สีหน้า พฤติกรรมต่าง ๆ ของผู้คลอดก่อนและหลังได้รับการดูแลจากพยาบาลและมีการพูดคุย วิเคราะห์ แลกเปลี่ยนความคิดเห็นระหว่างผู้เรียนภายในกลุ่มด้วยเองแล้ว ยังทำให้รู้จักเปรียบเทียบการวิเคราะห์ของตนเองและการวิเคราะห์ความคิดเห็นของผู้อื่น และมีการถ้อยความรู้อันภายในกลุ่ม ทำให้เกิดการเปลี่ยนแปลงการปฏิบัติและก่อให้เกิดการนำความรู้และการปฏิบัติการดูแลที่ได้เห็นไปปฏิบัติการดูแลผู้คลอดได้ดียิ่งขึ้น ทำให้นักศึกษาเกิดความรู้ที่ติดต่อการปฏิบัติงาน ทำให้ผู้คลอดเกิดความรู้สึกที่ติดต่อการปฏิบัติการดูแลของนักศึกษา ทำให้ประเมินการรับรู้ประสบการณ์การคลอดนั้นดีไปด้วย นอกจากนี้นักศึกษาจะรู้สึกว่าตนเองเป็นผู้มีความรู้ และสามารถปฏิบัติการดูแลที่เหมาะสมและผู้คลอดพึงพอใจ เป็นการสร้างความภูมิใจในตนเอง รับรู้ว่าคุณเองทำงานที่มีคุณค่า (Hoy, 1990)

ข้อเสนอแนะ

1. ข้อเสนอแนะทั่วไป

1.1 สำหรับอาจารย์ผู้สอนในการสอนภาคปฏิบัติ ควรนำวิธีการสอนโดยกรณีศึกษาที่สร้างขึ้นไว้ใช้สอนพัฒนาความรู้ของนักศึกษาและควรทำคู่กับการพัฒนาคุณภาพของการดูแลผู้รับบริการประเภทต่าง ๆ อย่างต่อเนื่องและเป็น รูปธรรม

1.2 ในการพยาบาลสูติศาสตร์ ควรนำแนวทางในการพัฒนาความรู้และคุณภาพของการดูแลตั้งแต่ภาคทฤษฎี เพื่อนักศึกษาจะได้เชื่อมโยงความรู้ไปใช้ในการปฏิบัติ ทำให้เกิดความรู้สึกและประสบการณ์การคลอดที่ดีแก่ผู้คลอด

1.3 ข้อเสนอแนะในการนำรูปแบบการสอนโดยใช้กรณีศึกษาไปใช้

1.3.1 ถ้านำไปใช้ในสถาบันอื่น ควรต้องมีการวิเคราะห์หลักสูตร ปรับเนื้อหาให้สอดคล้องกับวัตถุประสงค์ของหลักสูตรและรายวิชา

1.3.2 ควรมีการให้ข้อมูลเรื่องรูปแบบกับผู้บริหาร นักศึกษา ตลอดจนเจ้าหน้าที่ในหอผู้ป่วยให้เข้าใจวัตถุประสงค์ วิธีการจัดการเรียนการสอน วิธีประเมินผล และความแตกต่างของรูปแบบการสอนโดยใช้กรณีศึกษาจากรูปแบบที่ใช้อยู่ทั่วไป เพื่อการนำรูปแบบไปใช้มีความคล่องตัว มีประสิทธิภาพและผู้ที่เกี่ยวข้องได้ดำเนินการตามบทบาทที่ถูกต้อง

1.3.3 บทบาทของผู้สอนจะต้องเปลี่ยนไป จากครูเป็นศูนย์กลางของการเรียนไปสู่ผู้เรียนเป็นศูนย์กลางการเรียน อาจารย์ควรได้ศึกษาบทบาทใหม่ของครูก่อนดำเนินการสอน

1.3.4 อาจารย์ผู้สอนควรตระหนักว่าในการใช้รูปแบบการสอนโดยกรณีศึกษาเน้นการพัฒนาความรู้ ทักษะคิด ผสมผสานไปกับการพัฒนาทักษะปฏิบัติ ดังนั้นในการเรียนการสอนจะต้องให้เวลาในการคิดและวิเคราะห์ แลกเปลี่ยนความคิดเห็นซึ่งกันและกันระหว่างผู้เรียน และครูควรมีการใช้คำถามเพื่อให้นักศึกษาได้คิดวิเคราะห์ให้มาก

1.3.5 กรณีศึกษาที่ใช้ในการสอนสามารถปรับเปลี่ยนให้สอดคล้องกับการปฏิบัติแต่ละแห่งฝึกได้ และเป็นเรื่องราวในปัจจุบันได้ เพราะจะทำให้ให้นักศึกษาสนใจและเข้าใจให้เกิดการคิดวิเคราะห์ได้หลายหลากและนำไปปฏิบัติได้ถูกต้อง

1.3.6 รูปแบบการสอนโดยใช้กรณีศึกษาสามารถนำไปประยุกต์ใช้กับรายวิชาสาขาอื่นได้โดยการเปลี่ยนกรณีผู้รับบริการให้สอดคล้องกับเนื้อหาในรายวิชานั้น ๆ

2. ข้อเสนอแนะสำหรับการทำวิจัย

2.1 ควรมีการทำวิจัยเกี่ยวกับการพัฒนาความรู้ และคุณภาพของการดูแลโดยใช้กรณีศึกษาในการสอนในวิชาการพยาบาลสูติศาสตร์ 2 (ภาคทฤษฎี)

2.2 ควรมีการทำวิจัยเกี่ยวกับการพัฒนาความรู้ และคุณภาพของการดูแลโดยใช้กรณีศึกษาในการสอนในวิชาอื่น ๆ

สถาบันวิทยบริการ
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย